

28 OKT. 2014

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 14INT04197

Datum vergadering:

Nota openbaar: Ja

► **Onderwerp:** **Beleidsnotitie tegenprestatie Hellendoorn**

Advies:

1. Instemmen met de beleidsnotitie tegenprestatie.
2. De beleidsnotitie om advies voorleggen aan het cliëntenplatform Werk en Inkomen en de commissie Samenlevingszaken.

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

De nieuwe Wet Maatregelen Wet Werk en Bijstand verplicht gemeenten om met ingang van 2015 beleid vast te stellen over tegenprestatie. Om hier aan te voldoen is een concept opgesteld van een beleidsnotitie. Voorgesteld wordt om in 2015 te starten met een stimulerende en faciliterende aanpak door alle uitkeringsgerechtigden voor wie re-integratie naar werk (nog) een brug te ver is, in gesprek te gaan over invulling van tegenprestatie, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of mantelzorg. Alvorens de beleidsnotitie definitief vast te stellen wordt deze besproken in het Cliëntenplatform Werk en Inkomen (3 november) en de raadscommissie Samenlevingszaken (18 november). De kaders worden door de raad vastgesteld in een verordening. Hierover wordt u binnenkort in een separaat advies nader geïnformeerd.

Aanleiding:

De nieuwe Wet Maatregelen Wet Werk en Bijstand verplicht gemeenten om met ingang van 2015 beleid vast te stellen over de tegenprestatie.

Relevante eerdere besluiten:

--

Doelstelling:

Het vaststellen van een beleidsnotitie, in combinatie met een verordening om met ingang van 1 januari 2015 uitvoering te kunnen geven aan de tegenprestatie

Oplossing:

Tegenprestatie wordt in de Wet Werk en Bijstand (WWB) omschreven als: *"het naar vermogen verrichten van door het college opgedragen maatschappelijk nuttige werkzaamheden die worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt"*.

Tegenprestatie is als verplichting opgenomen nà de verplichting om regulier werk te verkrijgen, te aanvaarden en te behouden èn om gebruik te maken van en mee te werken aan re-integratietrajecten.

In bijgevoegde (concept)notitie wordt uiteengezet wat de doelgroep is en welke criteria er gelden. Ook wordt ingegaan op de uitvoeringsaspecten. De wijze waarop de tegenprestatie wordt uitgewerkt is een lokale keuze. Als gemeente hebben we de keuze tussen stimuleren, faciliteren of organiseren en opleggen.

Het concept van de beleidsnotitie, en de hierin opgenomen uitgangspunten, zijn besproken met de medewerkers van het team Werk en zorg. Mede op basis hiervan wordt in paragraaf 4.5 van de notitie uw college voorgesteld om de invoering van de tegenprestatie in 2015 te starten met een stimulerende en faciliterende aanpak. Dit houdt in dat wij met alle uitkeringsgerechtigden voor wie re-integratie naar werk (nog) een brug te ver is, in gesprek willen gaan over invulling van hun tegenprestatie, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of mantelzorg. Dit past in de lijn van het kabinet om de uitkeringsgerechtigden zelf te laten kiezen welke taken zij willen uitvoeren, waarbij aangesloten kan worden bij het vrijwilligerswerk dat iemand al doet, of bereid is te gaan doen. Helemaal niets doen voor je uitkering is echter, als er geen sprake is van medische of andere belemmeringen, géén optie. In dat geval kan dus een tegenprestatie worden opgelegd.

Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 6. In deze paragraaf wordt voorgesteld om tegenprestatie in te zetten bij uitkeringsgerechtigden op de treden 1,2 en 3 van de participatieladder. Dit zijn mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Bij mensen op de treden 4, 5 en 6 wordt de focus gelegd op re-integratie. Ook aan hen kunnen verplichtingen worden opgelegd, maar dan in het kader van het re-integratieproces. Als een tegenprestatie wordt aangemerkt een activiteit gedurende minimaal twee uur per week gedurende een periode van maximaal zes maanden. In voorkomende gevallen kan uw college ontheffing verlenen als er sprake is van mantelzorg. Verder bestaat de mogelijkheid om vrijwilligerswerk dat door een uitkeringsgerechtigde wordt gedaan aan te merken als tegenprestatie (en om hier een ontheffing voor te verlenen). Immers, het onderscheid tussen vrijwilligerswerk en een tegenprestatie zit met name in het verplichtende karakter van de tegenprestatie. Bovengenoemde lokale keuzes worden vastgelegd in een verordening.

Het concept van de notitie is op 17 september 2014 door de portefeuillehouder besproken met vertegenwoordigers van een aantal maatschappelijke instellingen. Zie paragraaf burger- en overheidsparticipatie. Ook het cliëntenplatform Werk en Inkomen heeft op 29 september 2014 al kennis genomen van de inhoud van de notitie.

Effecten:

Invulling geven aan de verplichting in de Wet Maatregelen WWB waardoor uitkeringsgerechtigden onbeloofde maatschappelijk nuttige werkzaamheden uitvoeren.

Planning:

- Het concept van de notitie om advies voorgelegd aan:
 - o het cliëntenplatform Werk en Inkomen op 3 november 2014;
 - o de raadscommissie Samenlevingszaken op 18 november 2014.
- Vaststellen van de beleidsnotitie door uw college (zie ook paragraaf 'juridische consequenties').
- Vaststellen van de verordening over de tegenprestatie (zie ook paragraaf 'juridische consequenties').
- Opstellen van een uitvoeringsplan.

Financiële consequenties:

Tegenprestatie is geen re-integratie, dus levert het geen voordelen op door bijvoorbeeld vermindering van de bijstandsuitgaven. Er kunnen daardoor geen gelden worden ingezet vanuit het participatiebudget. Voorts heeft het Rijk geen extra gelden beschikbaar gesteld voor het organiseren van de tegenprestatie. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 5 van de beleidsnotitie. Hierin wordt de conclusie getrokken dat de uitvoering van de tegenprestatie zal plaatsvinden binnen bestaande budgetten en formatie, zoveel mogelijk via bestaande structuren en organisaties. Dit geldt in principe ook voor de inschakeling van stichting De Welle bij de uitvoering van het beleid.

Personele consequenties:

Tegenprestatie is geen re-integratie, dus levert ook geen voordelen op qua bijstandsuitgaven. Dit heeft als direct gevolg dat er geen gelden uit het Participatiebudget kunnen worden ingezet. Bovendien zijn er geen gelden beschikbaar gesteld voor het organiseren van de tegenprestatie, het rijk verwijst naar bekostiging uit het Gemeentefonds.

Het inzetten van mensen via tegenprestatie levert wel maatschappelijk rendement op, maar de vraag is waar dit rendement terecht komt en of dit financieel vertaald kan worden. Daar komt bij dat het financieel perspectief van de gemeente Hellendoorn niet van dien aard is dat er extra formatie vrijgemaakt kan worden voor uitvoering van taken met betrekking tot de tegenprestatie. De gesprekken over invulling van een tegenprestatie zullen daarom meegenomen moeten worden in de reguliere gesprekken met cliënten, zowel bij het in behandeling nemen van aanvragen en het bespreken van trajecten als bij de reguliere voortgangs- en hercontrolegesprekken.

Dit brengt ons tot de conclusie dat de uitvoering zoveel als mogelijk budgetneutraal moeten gebeuren. Natuurlijk wordt er wel tijd geïnvesteerd in het maken van beleid, het vinden van plekken, gesprekken met uitkeringsgerechtigden en dergelijke. Daar staat tegenover dat ook rekening mag worden gehouden met het maatschappelijk rendement van de tegenprestatie, dat veelal bij de betreffende organisatie terecht zal komen. Hoewel dit rendement wellicht niet direct financieel vertaald kan worden, mag bij het maken van afspraken met de "inlenende organisaties" ook rekening gehouden worden met het voordeel dat zij hebben van de inzet van iemand uit de bijstand.

Juridische consequenties:

Op basis van artikel 8a van de Participatiewet stelt de gemeenteraad bij verordening regels vast met betrekking tot het opdragen van een tegenprestatie. De verordening doorloopt een parallel traject gezamenlijk met de overige verordeningen die in het kader van de Participatiewet moeten worden vastgesteld. Hierover bent u geïnformeerd tijdens de themasessie op dinsdag 7 oktober jl. en worden De planning is er op gericht dat de verordeningen op 25 november in college worden besproken, vervolgens op 16 december in de commissie Samenlevingszaken agendering en besluitvorming plaatsvindt in de raadsvergadering van 13 januari 2015. Het vaststellen van de beleidsnotitie is een bevoegdheid van uw college.

Informatisering / Automatisering:

--

Burger- en overheidsparticipatie:

Wij verwachten bij de invoering van de tegenprestatie ook medewerking van maatschappelijke instellingen. Daarvoor zoeken wij actief naar samenwerking met instellingen die hieraan een bijdrage willen en kunnen leveren. Het concept van de beleidsnotitie is daarvoor op woensdag 17 september 2014 door de portefeuillehouder besproken met vertegenwoordigers van stichting De Welle, Vrijwillige Thuiszorg, stichting BOOM, de voedselbank, stichting REACT, de Baalderborggroep, stichting Philadelphia, stichting Dorcas en de Wereldwinkel. Uiteraard zijn dit niet de enige instellingen die hierbij betrokken zullen worden. In een later stadium worden contacten met diverse overige instellingen gelegd, in samenwerking met de vrijwilligerscentrale van De Welle. Daarnaast zullen verenigingen en instellingen op de mogelijkheden worden gewezen via overkoepelende organen, zoals de bestuurscommissie voor de sport. Het verslag van de bijeenkomst is bij de stukken gevoegd.

Communicatie:

--

Overige consequenties:

--